

ment que en forma de cinc mòduls repassa les característiques de l'edifici, la seva decoració, la Majestat –actualment al Museu d'Art de Girona, de la qual hi ha una rèplica– i la vida i la història de l'edifici.

Val la pena fer una visita a aquests monuments molt poc coneguts del nostre patrimoni, als quals encara hi podríem afegir el pont romànic sobre el Fluvià ubicat a l'interior del poble.

Joan Sala

PUGAIDIER

L'exèrcit amb barretines de Joan Linares

L'any 1922 Joan Linares i Delhom va escriure una carta a Josep Pla. Li rectificava tot un seguit de coses que aquest havia escrit a *Història de Gervasio*: que si la taverna que ell deia que era d'en Gervasi era d'en Moragues, el seu gendre; que si a la muntanya on tenia la vinya hi havia fet no una barraca, sinó un casalàs, que si per plantar els ceps havia talat una de les millors pinedes de la Costa Brava, que si no havia sentit mai que bufés en el corn d'un cargol per indicar la sortida i la posta de sol i el migdia... Eren unes rectificacions que Josep Pla no va tenir en compte quan va reescriure la *Història de Gervasio* i la incorporà en *El quadern gris*. Xavier Xargay va publicar aquesta carta a l'antologia *Escriptors a Palafrugell*, gràcies a Frank Kleerl.

Però qui era Joan Linares i Delhom? Tant Xargay com Jordi Turró en van parlar en els articles que van escriure en el darrer número de la *Revista de Girona* de l'any passat. És per això que ara jo els en parlo. Palafrugellenc, secretari de la Secció Organitzadora de la Festa de la Bellesa de l'any 1905 –en què, com és sabut, no van atrevir-se a premiar *Josafat* de Prudenci Bertrana–, Linares va ser un animador cultural i un catalanista convençut, moltes vegades proper a la Lliga, però personalment més d'esquerres. Director de *Llibertat*, de *La Crònica*, d'*Empòrium* i de *Baix Empordà*, i home de confiança de Joan Vergés i de Joan Miquel –els dos personatges més influents del Palafrugell d'ara fa un segle–, va ser secretari del Banc de Palafrugell, president del Centre Nacionalista Republicà i alcalde de Palafrugell entre 1914 i 1916. Xargay l'estudia en aquell seu llibre. No sembla que el valori gaire. «És el millor exemple que podríem trobar de les interrelacions que s'establiren entre les qüestions polítiques, les culturals, les econòmiques i, fins i tot, les familiars», hi escriu. I també: «Fa tota la impressió que, gairebé sempre, diu allò que toca dir, per quedar bé, per ser jove i modern, per ser la mà dreta de...». Acabada la guerra va exiliar-se a Mèxic, on, segons Xargay, sembla que se suïcidà.

Així, Linares va ser aquell «patrici pintoresc, partidari d'un exèrcit català amb barretines» de què ens parla Albert Manent. A *L'exili del Baix Empordà al 1939*, Jordi Gaitx ho esmenta, però, quant a la resta, segueix pràcticament Xargay. Va ser un patrici. Sí, un patrici que va subvencionar les edicions de Dalmau Costa, el Club del Llibre Català de Miquel Ferrer i, sobretot, el *Full Català*, més modest, precedent directe dels *Quaderns de l'Exili*, la revista més abrandada de la diàspora catalana. Entre molts altres, hi col·laboraven Joan Sales, Raimon Galí, Lluís Ferran de Pol i J. M. Ametlla. Alguns d'ells eren partidaris que els catalans participessin com a catalans a la II Guerra Mundial, al costat dels aliats. El mateix, doncs, que volia Linares amb el seu exèrcit amb barretines. Pintoresc? Sí. Però Franco va morir al lliit i sembla que Linares Delhom va arribar al final de tot en la seva lluita i en el seu compromís. Hi ha homes que no es rendeixen.

Xavier Cortadellas